

TIERNAPOJAT

Joulunäytelmä lauluineen ja vuoropuheluineen. Oululaisen perinnäistavan mukaan 1900-luvun alussa muistiin merkitty. Musiikin sovittanut Rauno Myllylä.

Henkilöt:

Kuningas Herodes

Murjaanien kuningas

Knihti, Herodeksen palvelija

Mänkki, tähdenpyörittäjä

Sen jälkeen, kun Knihti on ovelta tiedustellut ”saako tulla laulamaan” ja saanut myönteisen vastauksen, astuvat esiintyjät sisälle.

Kaikki:

(Seisovat rivissä kuulijoihin päin, Murjaanien kuningas, Herodes ja Knihti eturivissä, heidän takanaan Mänkki tähtineen, laulavat kumarrellen syvään.)

1. Hy - vää il - taa, hy - vää il - taa, It - se kul - le - kin
se - kä i - sän - nill' ef - tä e - män - nill', jo - kal - sel - le, kuin

2. Ja me toi - vo - tamm' ja me toi - vo - tamm' on - nel - lis - ta
ja si - tä tal - vaal - lis - ta ys - tä - vyyt - tä, joka meidän kaik - kelm - me

sää - dyi - le,
ta - los - sa oni

jou - lu - ju - hu - laa
y - lit - se käy.

(Esiintyjät asettuvat neliöön siten, että Murjaanien kuningas seisoo Herodesta vastapäätä, Herodeksen oikealla puolella Knihti ja häntä vastapäätä Mänkki tähtineen.)

Herodes:

(kulkee edestakaisin heiluttaen miekkaa ilmassa ja laulaa. Murjaanien kuningas ja Knihti kohottavat miekkansa kärjet vastakkain portiksi, jota Herodes aina alitse kulkiessaan lyö miekallaan.)

He - ro - des, hän se a - joi he - vol - sil - laan ja rat - sull - laan

Kaikki: sil - hen as - ti, kun hän tu - li Mu - ri - jaa - nelin maal - ta.
Sil - hen as - ti, kun hän tu - li Pet - le - he - min ty - kö.

Herodes:

Kuningas Herodes olen minä.

Murjaanien kuningas:

Jaa, minä tykkään, että sinä et ole mikään kuningas, vaan yksi tyranni.

Herodes:

Jaa, minä tykkään, etten minä ole mikään tyranni, vaan kuningas Herodes Jerusalemista, joka kannan minun kultaista kruunuani minun esi-isieni jälkeen. Hoo, kuinka sinä olet noin musta!

(Tyranni-sanasta esiintyy tiernapoikanäytelmissä painettuna lisäksi seuraavat muodot: tyränni, styranni, styranki ja styränki.)

Murjaanien kuningas:
(kulkee miekkaa heiluttaen, kuten äsken Herodes)

Hoo, jos mi-nä o-len mus-ta, o-len mi-nä kal - kil - ta tun - net - tu.
Hoo, jos mi-nä o-len mus-ta, o-len mi-nä hy - vil - tä kal - vat - tu.

Yk - si her - ra ja ku-nin - gas Mu - ri - jaa - nein maai - ta.
Kaikki: Yk - si her - ra ja ku-nin - gas Mu - ri - jaa - nein - maai - ta.

Herodes:

Hoo, vaikka kuinka olet yksi herra ja kuningas Murijaanein maalta, täytyy sinun lankeeman minun eteeni polvilles ja rukoilemaan minua!

Murjaanien kuningas:
Ei, vaan Knihti!

Herodes:

Ei Knihti, sinä itse, taikka sun henkes!

(Seisovat hetken uhkaavina toisiaan vasten, kunnes Murjaanien kuninkaan on vaivuttava polvillensa Herodeksen eteen. Herodes laskee miekkansa Murjaanien kuninkaanolalle.)

Kaikki:

(paitsi Murjaanien kuningas, joka on polvistuneena allapäin)

1. Kat-so - kaat - te nyt tuo - ta Mu - ri - jaa - nein ku - nin - gas - ta,
2. Nyt te oot - te näh - neet tuon Mu - ri - jaa - nein ku - nin - kaan,

kuin - ka sen pi - tää ru - kol - le - man He - ro - des - ta ja
kuin - ka sen pi - ti ru - kol - le - man He - ro - des - ta ja

1. lan - kee - maan hä - nen e - te - hen - sä po - lo - vil - len - sa ja - sa.
2. lan - kee - maan hä - nen e - te - hen - sä po - lo - vil - len - sa ja - sa.

(Murjaanien kuningas nousee 1. säkeistön jälkeen)

Mänkki:

Matkustakaa Petlehemiin Juuttaan maalle, Taavetin kaupunkiin. Siellä te löydätte lapsen kapaloituna makaavan seimessä, jota Herran enkelit vartioitsevat ynnä härkän ja aasein kanssa.

Kaikki:

(Mänkin pyörittäessä tähteä edestakaisin.)

Täh - ti se ku - lu - kee - pl i - täl - sel - tä maal - ta, i - täl - sel - tä maal - ta ja se

sa - no - ma - ton kirk - ka - us se u - los lois - ti, ja se täh - ti o - li Ju - ma - lai - ta

u - los lä - he - tet - ty, u - los lä - he - tet - ty. Ja he rien - si - vät uh - raa - ma - han

kui - ta, py - hää sa - vu - a ja mir - ha - mi - a. Ja he mir - ha - mi - a ja mir - ha - mi - a.

No tain täh - tein, no tain täh - tein siis

tal - va - han o - vet ne
kun - ni - an kruu - nul - le
ter - vell - le luo - dull - le
lau - ma lai - tu - mel - le

a - vat - fiin ja
vel - sat - fiin tai las - ket - fiin.
lau - let - fiin tai

Herodes:

Knihti, minun palvelijani!

Knihti:

Jaa, minun armollinen majesteettini!

Herodes:

Oletko nähnyt niitä kolme Itäisen maan viisasta miestä?

Knihti:

Jaa, minä olen nähnyt ne kolme Itäisen maan viisasta miestä, jotka tekivät kuin viekkaat varkaat ja väärät valtiaat ja ottivat toisen tien ja menivät kukin eri tietä omalle maalleen.

Herodes:

Sepä minua sangen suuresti harmittaa ja syvämmelleni käy, että nuo kolme Itäisen maan viisasta miestä menivät kuin viekkaat varkaat toista tietä omalle maalleen. – Mene ja satuloitse minun harmaja hevoseni, sillä katso, minä lähetän sinut Petlehemisiin Juuttaan maan ääreen. Siellä pitää sinun tappaman ja virtaan heittämän kaikki 2-vuotiset poikalapset taikka sen iän jälkeen, kunnes olet löytänyt sen äsken syntyneen juutalaisten kuninkaan ja tuonut sen minun käsiini.

Knihti:

(tarttuu miekan kahvaan, miekka vielä tupessa)

Tuppi minun vyölläni ja miekka minun kädessäni, jolla olen sotinut Turkkia ja Tattaria vastaan. Sillä tahdon nyt sotia noita kolmea Itäisen maan viisasta miestä vastaan. (Vetää miekan.) Tuosta ulos, tuosta sisään, siitä mun matkani pitää! (Painaa miekan tuppeen ja poistuu.)

Kaikki: (paitsi Knihti joka on sivussa)

1. Pii - tin syn - nyt - ti Pet - le - hem ja Pet - le - hem, jost'
 2. Pan - tiin sel - meen ma - kaa - maan ja ma - kaa - maan, kuin
 3. Aa - si se sel - sol ja här - käi - nen ja här - käi - nen, kus - sa

1. I - loit - see - ko - ko Je - ru - sa - lem, jost' Je - ru - sa - lem.
 hal - lit - see - il - man lak - kaa - matt', kuin lak - kaa - matt'.
 piti - ti o - il ple - nol - nen, kus - sa ple - nol - nen.

(Knihti tulee)

Knihti:

Minun armollinen majesteettini! Nyt olen minä käynyt Petlehemissä Juuttaan maalla, Taavetin kaupungissa. Siellä olen tapanut ja virtaan heittänyt kaikki 2-vuotiset poikalapset ja sitä nuoremmat, mutta sitä äsken syntynyttä juutalaisten kuningasta en ole löytänyt.

Herodes:

Hoo, koska olet ollut niin rohkea ja silitellyt minun kultaista kruunuani, tahdon minä palkita sinut, ei kullalla eikä hopealla, vaan tahdon antaa sinulle yhden verisen merkin miekkani terästä. (Vetää miekan ja tekee sen kärjellä ristin merkin Knihtin rintaan.) Risti sun rintaas, miekka mun tuppeeni. (Painaa miekan taas tuppeen.)

Knihti:

(kulkee neliön läpi edestakaisin heiluttaen miekkaa ilmassa, kuten alussa Herodes, ja laulaa)

Hu - saa - ri o - len mi - nä so - das - sa ja ur - hool - li - nen so - ta - mies ja

valk - ka o - len va - rus - tet - tu jo - ka ties - sä, et - tä to - tel - la kel - sa - ri - a ja

Kaikki:

kuun - nel - la py - hää la - ki - a ja kuun - nel - la py - hää la - ki - a. Ja

kel-sa-ri saa vas-ta-ta e-des-täm-me, mi-tä me o-lem-me ku-ks-ta-need.

Sii-hen on mel-tä pa-koi-tet-tu, et-tä to-tel-la kel-sa-ri-a ja

kuun-nel-la py-hää la-ki-a ja kuun-nel-la py-hää la-ki-a.

(Knihti poistuu taaemmaksi)

Kei - sa - ri A - lek - san - te - ri, Suo - men - maan suu - ri - ruh - ti - nas, hän pois ot - ti or - juu -

den, hän pois ot - ti ty - ran - nin, hän kää - n - töä, kaa - taa kaik - ki vi - hol - li - sen maat, sils

kaik - ki kan - sam - me rie - muit - kaat kun o - let - te pääs - seet vai - vois - tal

Knihti:

Antakaa anteeksi, että oomma tulleet teijän huoneeseenna veisaamaan ja laulamaan, ei millään viekkauvella eikä vääryyvellä, vaan teijän oman hyvän lupanna jälkeen. Me oomma köyhiä laulajapoikia ja pyytäsimmä lanttia.

Mänkki:

Tai tähtemme kynttilän pätkeä.

(Sillä aikaa kun Knihti kerää rahaa lakkiinsa, toiset laulavat seuraavilla sivuilla olevia lauluja. Rahat kerättyään Knihtikin yhtyy lauluun. Mitä enemmän rahaa kertyy, sitä useampia lauluja lauletaan.)

1. On lap - si syn - ty - nyt mell - le ja pol - ka an - net - tu on.
Hä - nes - sä e - lä - män löy - sin, Ju - ma - lan suo - si - on.

Hän on sen Yl - häi - sen kolt - to, mi maa - ll - maa va - lls - ta - vi, vaan

eh - kä hä - nen soit - tons' maan ym - pär' ka - jah - ta - vi.

2. Maan päällä, metelin alla se kansa kansaa sotii,
vaan Piltin hartioilla herraus lepäjävi.
Hän on sen Ylhäisen...
3. Ja yli-enkelten parvi kiittäen ylistävi:
Ah autuutemme on sarvi, miss' kuolleet pysyvätkin.
Hän on sen Ylhäisen...

1. Jo - pa jou - tul jou - lu - aa - mu kris - ti - kun - noi - le, jos - ta om - pi

I - lo saa - tu ko - ko maail - mal - le. Vaan rak - ka - u - dest' Ju - ma - la

te - ki meil - le tä - män maan, jos - ta om - pi I - lo saa - tu ko - ko maail - mal - le.

2. Enkelit ne paimenille ilmoittivat juur', ett' Juutaan maalla syntynyt on vapahtaja suur'. Vaan rakkaudesta' Jumala...
3. Paimenet ne ilomielin läksit kulkemaan ja taivaan joukot helein kielin alkoi laulamaan. Vaan rakkaudesta' Jumala...
4. Paimenet ne löysit lapsen Petlehemissä Joosefin ja Marian kanssa aivan köyhänä. Vaan rakkaudesta' Jumala...
5. Synti suuri, surkia, kun särki taivahan, ja täytyi alas astua nyt Herran vaivahan. Oi, altti kiitos Jumalan, kun teki meille tämän maan, josta ompi ilo saatu koko maailmalle!

1. Ter-ve, Jee - sus, kun - ni - as - tas ka - je käy - pi kaik - ki - eni
E - lon al - ku, rak - ka - ut - tas luo - dut kaik - ki to - dis - ta.

2. Vir - ret tal - va - han näin ka - jaa, har - put kym - men - tu - han - net;
Jee - sus ku - nin - gas on tal - vaan, ait - ti kli - tos Ju - ma - lan!

Rak - ka - ut - tas kat - son val - nen, oon to - muun val - pu - val - nen.
Yk - sin Hän on val - lan. pööl - lä, maa - il - man pi - vos - sans' pi - töä.

Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

A - men.

Kaikki:

(asettuvat riviin kuten alussa ja laulavat syvään kumarrellen.)

1. Kil - tos oi - ko - hon, kil - tos oi - ko - hon tel - dän lah - Jain - ne
Tel - dän lah - Jan - ne pi - täis o - le - man jul - ki Ju - ma - lan

2. I - soo - val - set ja myös slu - na - tut, nyt me o - lem - me
Ja me tol - vo - tamm' ja me tol - vo - tamm' yh - tä hy - vää ja

e - des - täi
e - des - sä.

kaik - ki sa - no - neet.
on - nel - lis - ta yötäi